

Fertálmesterek ünnepi készülődése

A korábban több városban is létező fertálmesteri intézmény a mai Magyarországon egyedül Eger városában él. Az ősi magyar tizedesi rendszer a németek 1736-os betelepítésével kapta a német elnevezését (Viertelmeister, azaz negyedmester), s olyan személyeket jelölt korábbi századokban, akik a város egy-egy körzetében köztekintélynek örvendő férfiúk voltak, s akik vigyáztak negyedük rendjére, közbiztonságára, a város rendeleteinek végrehajtására. A XIX. században a köztisztviselők megjelenésével szerepük megváltozott. Egyre inkább a hagyományok ápolásának megtestesítői lettek, és a testületbe történő beválasztásuk addigi tevékenységük elismerésének számított. A kommunizmus alatt ezt a szervezetet is – mint megannyi civil kezdeményezést – megszüntették, s csak 1996-ban élesztette újjá a testületet a jelenlegi főkapitány Várkonyi György társaival. Azóta minden évben minden körzet korábbi fertálmesterei egy új tagot választanak maguk közé, s mindegyikük a testület tagja marad élete végéig. Mint a korábbi századokban, ma is egyfajta kapocs szerepét kívánják betölteni a város vezetése és lakossága között.

A fertálmesterek jellegzetes köpenyükkal, szalagos botjukkal ma már elmaradhatatlan résztvevői a fontosabb egri ünnepeknek, legyenek azok állami vagy egyházi rendezvények. A karácsonyi ünnepkör közeledtével megszaporodnak mind belső összejöveteleik (amiket *suttogónak* hívnak), mind a lakossággal való találkozásaik. A városi ünnepek közül idén is részt vesznek az adventi gyertyagyújtásokon a Dobó téren. Körzeti szinten is tartanak rendezvényeket több negyedben. A Csákóban például, ahol korábban nem voltak élő hagyományok, mert a városrészt csak 1920 után telepítették be, épp a hagyományteremtés szándékával rendeznek immár harmadik éve a fertálmesterek karácsonyfa-állítást, ahol az ünnepi műsor és a fa megszentelése után meleg itallal és aprósüteménnyel kínálják Szt. István város lakosait. A szomszédos maklári negyed fertálmesterei betlehem építésével emelik az ünnep fényét.

Városi szinten a fertálmesterek már évek óta a Kálvin-házban tartják karácsonyi összejövetelüket. Itt mindig színvonalas műsor és ünnepi megemlékezés várja őket. Ekkor jelennek meg közöttük és mutatkoznak be azok az egri polgárok, akiket negyedmestereik a következő évre választottak ki, s akik majd február elején veszik át fertálmesteri hivatalukat. A karácsonyt megelőző időszakra a fertálmesterek ebben az évben Eger összes templomában evangelizációt kezdeményeztek.

Az ünnepeket természetesen a fertálmesterek is családjuk körében töltik, de nem sokkal utána már újra láthatók testületileg a bazilikában a Szent János napi újbor-szentelőn, valamint a szilveszteri hálaadáskor.

Abkarovits Endre

(A fertálmesterség történetéről, a negyedmesterek személyéről bővebben olvashatnak honlapjukon: www.fertalmesterek.hu)